

”Jeg er ikke sånn ordentlig misjonær, altså!”

ANNE MARGRETHE REE

Hva er misjon – hvem er misjonær?

Sitatet¹ er hentet fra en person jeg intervjuet under et studie av misjon i Hong Kong.² Betegnelsen misjonær kan virke fremmedgjørende for mange ungdommer, avhengig av assosiasjonene knyttet til betegnelsen. Denne artikkelen handler om ungdom, struktur og språk, og har som mål å vise at ungdom kan fylle misjonærbegrepet med et innhold de kan identifisere seg med. Artikkelen er basert på studiet fra Hong Kong og mine erfaringer som leder for *Team belli.da*, et danse- og disippeltreningsteam i Storsalen Menighet i Oslo.

Et språk om misjon

Misjon starter hos Gud: ”Likesom Faderen har sendt meg, sender jeg dere,” sier Jesus til disiplene (Joh 20,21). Misjon er noe som starter hos Gud og er et resultat av hans initiativ - misjon kan foregå overalt. Et innspill i teologiske fagmiljøer i dag er viktigheten av å se på Det nye testamente som et ”misjonsskrift”.³ Med dette menes at NT er skrevet med intensjon om å oppmuntre mennesker til omvendelse og tro. Den første kristne bevegelse og kirke var misjonerende, sendt av Gud: ”Dere skal få kraft når Den Hellige Ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og like til jordens ender.” (Apg 2,8) Sendelsen betegnes som *missio Dei*⁴ og omfatter alle troende. Kir-

kens konkrete misjonsarbeid betegnes som misso *ecclesiae*⁶ og handler om bestemte former for misjon på bestemte steder og til bestemte tider.

Hvordan kan man på et forståelig språk formidle hva misjon er? Slik jeg ser det har ordet misjon ulik effekt i Norge. Ordet misjon har for mange et vedheng av assosiasjoner mens det for andre er et ukjent ord. Er man sosialisert inn i kristne miljøer på Vestlandet har man assosiasjoner knyttet til ord som misjon og misjonær – det kan være positive eller negative minner knyttet til julebasaren på bedehuset, misjonslotteriet eller lysbildene fra Afrika som ble vist av en hjemvendt misjonær. Man har dannet seg forestillinger om hva misjon er. Har man derimot vokst opp i Oslo med liten påvirkning fra kristne subkulturer, har man få eller ingen assosiasjoner til ord som misjon og misjonær. Jeg tør påstå at mange tenåringer i Oslo ikke vet hva misjon er eller hvem det innbefatter.

Det er viktig at kirken skiller mellom selve sendelsen (*missio Dei*) og kirkens misjonsarbeid og -strukturer (*missio ecclesiae*).⁶ Hvis vi begrenser innholdet i misjonsarbeidet til de strukturer og arbeidsformer vi kjenner til gjennom vår kultur og historie, kan vi stagnere og hindre fornyet sendelse (*missio Dei*) for neste generasjon, som kanskje ikke kjenner seg igjen i gamle misjonsstrukturer (*missio ecclesiae*). Hvis definisjonen av misjon er tilstede, men kun knyttes til tradisjonell ytremisjon, er det behov for en utvidelse av begrepet slik at det også knyttes til egen selvforståelse. Har man ingen forestilling av hva misjon er, har kirken en stor mulighet til å fylle misjonsbegrepet med et innhold man kan identifisere seg med.

Hvordan kan vi tømme misjonærbegrepet for assosiasjoner som bare knyttes til kirkens konkrete misjonsarbeid og -strukturer og fylle det slik at assosiasjonene også knyttes til Guds sendelse? Hvordan kan vi på et forståelig og ufarlig språk formidle at alle troende er kalt til å være misjonærer lokalt og globalt?

Misjonsstrukturer i Hong Kong

Gjennom prosjektet "Menighet i bevegelse"⁷ intervjuet jeg ledere og ungdom i ulike menigheter i Hong Kong for å lære hva de tenker om misjon. Feltstudiet viser en integrert forståelse av misjon og menighet der misjonsvirksomheten er drevet ut fra menigheter

med lokalt og globalt engasjement.⁸ Alle menighetene jeg besøkte gav uttrykk for et sterkt ønske om å misjonere aktivt i sitt nærmiljø: noen kunne vise til konkrete aktiviteter og vekst som følge av et sterkt misjonsengasjement, mens andre nettopp hadde startet sitt fokus på misjon. Jeg vil i fortsettelsen gi eksempler på misjonsstrukturer jeg fant gjennom feltstudiet.

Misjonsturer

Seks av de syv menighetene jeg besøkte sender medlemmer på korte "mission outreach" flere ganger i året. Alle menighetene gav uttrykk for at disse turene er populære. Medlemmene reiser i grupper (fra fem til 30 personer) til land der menigheten støtter misjonsarbeid. Noen grupper reiser til nærliggende steder i Kina og samarbeider med lokale kirker for å se hvordan kristne i Kina lever. En av lederne forklarte effekten av misjonsturene slik:

Medlemmene kommer hjem til Hong Kong og begynner å bli mer opptatt av hva for eksempel givertjenesten går til. De skriver rapporter om hva de har gjort slik at opplevelsene blir levende også i ettertid. Et krav for å få bli med på tur, er at de må fortelle om turen på søndagsskole eller annet menighets-treff i etterkant. Slik inspirerer de andre i menigheten mens de fremdeles har gløden. På denne måten kan menigheten vår få et glimt av misjonslivet. I etterkant får turdeltakerne tilbud om binde seg til for eksempel én helg i måneden der de er med på misjonsarbeid i nærmiljøet.

Andre menigheter har sendt grupper til Thailand, Fiji, Tyskland, Portugal og Sør-Afrika. Gruppene besøker kirker, barnehjem og skoler og deltar i arbeid som lokale kirker driver i det respektive landet.

Undervisning i menigheten

Flere av de intervjuede nevnte at undervisning og opplysning om misjon hadde vært nødvendig for å skape interesse for misjon. Ei ung jente fortalte:

Jeg ønsker mer undervisning og inspirasjon fra pastoren min. Vi hadde besøk av en forkynner tidligere i høst, hun utfordret

oss på misjon og spurte: "Are you ready?" Hun oppfordret oss til å gå ut i nabolaget, utenfor kirken. "Don't just sit there!" sa hun til oss. Jeg la merke til at flere i menigheten begynte å prate om dette og ble ivrige etter å finne ut hvordan vi kan fortelle andre om Jesus.

I menighetene er det lærere som underviser om misjon. De oppmuntrer særlig tenåringene til å fortelle om troen sin i dagliglivet. En av pastorene understreket nødvendigheten av å lære menigheten hvordan de kan be frelsesbønn med en venn som ønsker å bli kristen:

Vi lærer tenåringene hvordan de skal fortelle om Jesus. Vi lærer dem hvordan de skal gjøre det praktisk, på fem minutter, 10 minutter etc. Vi utruker medlemmene våre til å misjonere. Vi involverer også det misjonsarbeidet som vi gjør i utlandet, i søndagsskolearbeidet. Akkurat nå er kirken vår i en periode hvor vi legger mer og mer vekt på å oppfordre menighetene våre til dette. – It's all about knowing about it.

Smågrupper

Alle menighetene nevnte eksempler på smågrupper som med jevne mellomrom samler seg for å engasjere seg i misjon.

- En gruppe kaller seg for "fellowship-group". Gruppen består av ungdom og andre medlemmer som ønsker å engasjere seg i kristent arbeid, men som er usikre på hva deres kall er. "Vi samler oss for å lese i Bibelen og be mens vi venter på kallet."
- "Light of fire" er en gruppe som møtes hver måned for å skrive brev til fengslede kristne i Thailand. "Vi ønsker å oppmuntre våre 'sisters and brothers' til å holde fast på troen og søke Jesus i fengselet," sa en av de intervjuede.
- Bønnegrupper samler seg med jevne mellomrom for å be for menighetens medlemmer og prosjekter i inn- og utland.
- Noen grupper ønsker å "markedsføre" misjon i menigheten ved å arrangere pikniker og evangeliseringsturer i nærmiljøet. En menighet arrangerer konserter på et kjøpesenter nær menighetslokalet.
- Ved kristne høytider som jul, påske og pinse inviterer "mid-

dagsgrupper” med seg ikke-kristne venner og familie på middag, der det blant annet prates om hvorfor høytidene feires.

Venneevangelisering

I Hong Kongs bybilde finner man svært få tradisjonelle kirkebygg. Alle menighetene som ble besøkt i studiet holdt til i skyskrapere og boligblokker; for å finne fram må man møte noen utenfor som kan vise vei. Dette er en viktig årsak til at menigheten aktivt må invitere venner dersom de ønsker vekst. En av lederne sa: ”Menigheten vår vokser gjennom venneevangelisering. Dette er nøkkelen! Det er også mer effektivt enn parkbesøk og utdeling av traktater.”

Flere av menighetene bruker skoleelevers ferier til å arrangere piknik- og parkturer. Dette viser seg å være populært og sammenveisende for menigheten, samtidig som det gir anledninger til å prate om tro med venner som blir invitert med. Noen tenåringer fortalte at de av og til danset eller viste dramastykker i parken: ”Da er det også noen som pleier å dele ut traktater med bibelvers, men det er for de mest frimodige.”

Tenåringsarbeid

Noen av lederne omtalte tenåringsarbeid som egen misjonsstruktur. Ved å arrangere større ungdomstreff et par ganger i året der man inviterer forkynnere som er vant til å forkynne for tenåringer, får tenåringene anledning til å vise kirkefremmede klassekamerater et attraktivt fellesskap.

Ledelsen i en av menighetene uttrykte et sterkt ønske om å samle generasjonene på alle aktiviteter i menighetene, men så nødvendigheten av å gi ungdommen frie tøyler til å arrangere eget opplegg: ”De unge har behov for å være med de eldre, men ser det ikke. De eldre ønsker å være med de unge, men får ikke lov! Vi prøver derfor å få de eldre til å tåle en ny musikkstil.”

En kort oppsummering

Jeg har nevnt ulike strukturer som åpner opp for misjonsengasjement i menigheter i Hong Kong. Misjonsturer, undervisning om misjon i menigheten, smågrupper, venneevangelisering og eget tenåringsarbeid er strukturer eller fremgangsmåter som skaper misjonsengasjement.

Hva er misjon og hvem er misjonær i Hong Kong?

De fleste informantene i studiet inkluderte seg selv i eksempler om venneevangelisering og lokalt/globalt engasjement, men ingen av dem omtalte seg selv som misjonær.⁹ Slik forklarer ei ung jente seg:

Jeg forteller vennene mine hva jeg tror på og hva Jesus betyr for meg. Mange av de jeg studerer med, vet ikke hvem Jesus er, så jeg prøver å få dem med i menigheten. Men jeg er ikke sånn ordentlig misjonær, altså!

Det er mulig at misjonærbegrepet er reservert de første misjonærene som kom til Hong Kong, og at assosiasjoner eller forventninger til ordet ikke stemmer med dagens misjonsarbeid. Men – hvis ikke denne jenta kan kalles misjonær, hvem er da misjonærer? Er det ikke nettopp å fortelle andre om Jesus som er kjernen i sendelsen (*missio Dei*)?

Mitt inntrykk er at selv om de intervjuede ikke omtaler seg som misjonærer, har de likevel definert hva misjon er i hverdagen. Gjennom intervjuene viser de en selvforståelse der misjon er en del av deres hverdag, de har identifisert seg med et misjonærbegrep der de selv er aktører. Hvordan har dette skjedd?

Menighetene har strukturer som gjør det mulig å la seg sende av Gud¹⁰ – om det er til parker i nærmiljøet eller misjonsturer til andre land. Gjennom dette får medlemmene konkrete muligheter (*missio ecclesiae*) til å erfare hva sendelsen (*missio Dei*) er – de får et reelt bilde av hva misjon er i deres hverdag, og de kan fortelle videre til andre hva de har opplevd. Mange jeg snakket med hadde vært på misjonsturer eller kunne peke ut hvem i menigheten som hadde deltatt. Misjon var en naturlig del av menighetenes liv og interessen for misjon var stor. En av informantene sa det slik:

Vi hadde satt 18-årsgrense på misjonsturene, men siden veldig mange 16- og 17-åringer var de ivrigste etter å være med, er vi ikke så opptatt av å praktisere aldersgrensen. Det er jo ofte i den alderen man er mest opptatt av å velge livsretning.

Menigheter i Hong Kong viser oss at det finnes en god måte

man kan tømme og fylle misjonærbegrepet: å la hver enkelt få konkrete muligheter til å la seg sende av Gud og slik identifisere seg med misjonsbefalingen. Dette skjer ved å tilrettelegge strukturer som gjør misjon mulig i lokal og global kontekst. Mitt inntrykk er at misjonærbegrepet til ungdommene jeg intervjuet inneholder en forståelse av både sendelse (*missio Dei*) og konkrete former for misjonsarbeid (*missio ecclesiae*).

Hva er misjon og hvem er misjonær i Oslo?

Storsalen Menighet i Oslo driver tenåringsarbeidet helli.da. Menigheten har i lang tid ønsket å komme i større kontakt med byens tenåringer. Høsten 2004 var derfor oppstarten til *Team belli.da*, et danse- og disippeltreningsteam bestående av 5 jenter og 4 gutter i alderen 19-23 år. Teamets visjon er å fortelle Oslos tenåringer om Jesus. Hvordan misjonerer teamet og til hvem?

Teamet består av ungdom som er dyktige på breakdance, boogie, streetdance, funk og hip hop. Ved å gjøre det de liker aller best – å danse – ønsker de å fortelle tenåringer om Jesus. De startet teamåret med å kontakte ungdomsskoler for å tilby danseundervisning. Teamet har fått innpass på flere av Oslos ungdomsskoler der de får disponere gymtimer for å undervise elevene i forskjellige typer dans og breakdance. På skolene får de ikke lov til å evangelisere, men de kan fortelle at de er kristne og inviterer elevene til å komme på dansekurs de selv holder i Storsalens lokaler.

Responsen fra Oslo-skolene har vært positiv. Det vekker oppmerksomhet at teamet ikke tar betalt for danseundervisningen, og i dag ringer skolene selv til Storsalen for å spørre om teamet kan komme. Teamet har også danset på ungdomskaféer, kristne tenåringsarrangementer og kjøpesenter. Det er interessant å se hvor stor oppmerksomhet og hvor mange muligheter de får til å fortelle om Jesus gjennom det de liker aller best: å danse. Nærmere 50 tenåringer har vært knyttet til dansegruppene i *belli.da*, og gjennom dansekursene forteller teamdeltakerne mer om Jesus og hva troen betyr for dem.

For teamet blir dansen en misjonsstruktur (*missio ecclesiae*). Ungdommene fyller misjonærbegrepet med et innhold de selv kan identifisere seg med. Gjennom dans kan de fortelle andre om Jesus. Dansen gir teamdeltakerne et forståelig språk på hva misjon

er – de kan kommunisere med tenåringer i vår tid gjennom en felles interesse for dans. ”Jeg har vært kristen hele livet, og troen betyr mye for meg. Endelig har jeg fått en arena der jeg kan fortelle andre om Jesus og det jeg tror på,” sier en av teamdeltakerne.

Dans som misjonsstruktur gjør det altså mulig for danserne å identifisere seg med misjonærbegrepet. Men hvordan formidler de på et forståelig språk hva misjon er? Bruker teamdeltakerne ordene misjon og misjonær om seg selv? Til dette svarer en av teamdeltakerne:

Jeg bruker aldri ordet misjonær om meg selv. Men jeg vet jo at jeg er det. Det kommer så an på hvem jeg prater med. Hvis de tenker at misjonær er det jeg tenker er misjonær, da kan jeg godt kalle meg misjonær. Av og til sier jeg til kristne venner at jeg er en disippel, men hvis jeg møter noen jeg gikk på videregående med, sier jeg som oftest at jeg bruker ett år på å danse for å fortelle om Jesus.

Denne teamdeltakeren bruker ulike begreper (”misjonær”, ”disippel”, ”danse for å fortelle om Jesus”) i ulike sammenhenger. Dette vitner om en forståelse av seg selv som misjonær, men også viktigheten av å gi andre en rett forståelse av hva misjon er – en form for kontekstualisering.

Teamåret ble avsluttet med en misjonstur til Filippinene. Teamet fikk i to uker holde danseshow, undervise dans og prate om troen sin til 8000 tenåringer – slik fikk vi være en del av Misjonsalliansens diakonale misjonsarbeid i Manilas slumområder. De norske og filippinske tenåringene lever i helt forskjellige virkeligheter, og på mange måter er det umulig for en nordmann å forstå hverdagen i Manila. Men gjennom dansen og hip hop-kulturen fikk vi et språk og et møtepunkt der vi kunne prate sammen om tro, dans og Jesus. Misjonærbegrepet ble også fylt av noe mer enn disippeltrening i Oslo – teamet fikk møte en levende kirke i storbyen Manila.

Sammenheng mellom språk og struktur

Hva er misjon og hvem er misjonær? Det er ingen fasisvar på dette, men misjon består av både Guds sendelse (*missio Dei*) og

kirkens konkrete misjonsarbeid og strukturer (*missio ecclesiae*). "Likesom Faderen har sendt meg, sender jeg dere," sier Jesus til disiplene (Joh 20,21). Misjon starter hos Gud og er et resultat av hans initiativ – misjon kan foregå overalt.

Assosiasjoner knyttet til begreper som misjon og misjonær er også knyttet til strukturer. Dette er naturlig siden misjon består av både sendelse og konkret misjonsarbeid. Men det er svært viktig at vi som kirke, både i menigheter og misjonsorganisasjoner, ikke binder oss eller stagnerer i de assosiasjonene vi har til misjon i dag. Det er viktig at vi er åpne, søkende og nysgjerrige på hvordan og hvor Gud sender sine disipler i dag. Vi vet hva som fungerte i 1975. Men hvilke strukturer gjør misjon mulig i 2005? Hvilke strukturer vil fungere i 2035? Her opplever jeg at misjonsorganisasjonene har et stort ansvar til å lete etter svar sammen med kirker og menigheter.

Det er ikke sikkert vi finner et universelt "misjonsspråk" med termer og begreper som gir alle en selvforståelse av misjon eller forklaring av misjonærbegrepet. Men hvordan kan vi i et forståelig og ufarlig språk formidle at ungdom er kalt til å være misjonærer lokalt og globalt?

Studiet i Hong Kong viser at menighetene gir ungdommer mulighet til å fylle misjonærbegrepet med sitt eget innhold og sine egne erfaringer – både lokalt og globalt. Misjonsstrukturene gjør det mulig for de kristne å få en selvforståelse av hva misjon er slik at de kan identifisere seg med misjonærbegrepet.

Det samme kan skje i menigheter i Norge. Erfaring fra teamarbeid i Storsalen Menighet i Oslo viser at ungdommer kan fylle misjonærbegrepet med et innhold de selv kan identifisere seg med – ved for eksempel å bruke dans som misjonsstruktur. Ungdommene gjør dette av seg selv, men trenger oppfølging og tilrettelegging av strukturer som gjør dette mulig.

Det er viktig at vi som kirke oppmuntrer og utfordrer hverandre til å se etter Guds sendelse. Jesus sendte aldri ut sine disipler alene – sammen kan vi skape situasjoner der vi erfarer hva det vil si å la seg sende av Gud, bli ledet av Den Hellige Ånd og vitne sammen om Jesus Kristus. Hvis misjonsstrukturene fungerer og ungdommen får delta aktivt selv, vil det skje en identifisering med misjonærbegrepet. Et språk vil formes.

Noter

- ¹ Dette sitatet er fornorsket fra engelsk uttale.
- ² Studiet ble gjennomført høsten 2004 som del av et fordypningsstudie i misjonsvitenskap på MF.
- ³ Engelsviken, T.: "Misjonal kirke – en utfordring fra kirken i sør", i *Ung Teologi* høsten 2003, s.30.
- ⁴ Jørgensen, K : "Misjon og kirke", i J.-M. Berentsen, T. Engelsviken, K. Jørgensen (red.) *Missiologi i dag*, revidert utgave, Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s.295.
- ⁵ Jørgensen, K : "Misjon og kirke", i J.-M. Berentsen, T. Engelsviken, K. Jørgensen (red.) *Missiologi i dag*, revidert utgave, Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s.296.
- ⁶ Jørgensen, K : "Misjon og kirke", i J.-M. Berentsen, T. Engelsviken, K. Jørgensen (red.) *Missiologi i dag*, revidert utgave, Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s.296.
- ⁷ Prosjekt i regi av Samarbeidsråd for menighet og misjon. For mer informasjon se www.kirken.no/smm.
- ⁸ For metodisk drøfting av studiet henviser jeg til studieoppgaven min på MF.
- ⁹ Intervjuene i studiet er foretatt på engelsk: informantene ønsket ikke å betegne seg som "missionary".
- ¹⁰ Mitt studie i Hong Kong har likhetstrekk med Engelsviken sitt studie av misjonale kirker i Malaysia. Se hans artikkel "Misjonal kirke – en utfordring fra kirken i sør", i *Ung Teologi* høsten 2003 s.34 – 38.

Anne Margrethe Ree, f. 1980. Stud. theol. MF. Ungdom i Oppdrags Disippeltreningsskole (DTS) på Hawaii og Fiji, 2002. Teamkoordinator for Team helli.da, et danse- og disippeltreningsteam i Storsalen Menighet, Oslo. Leder i helli.da, ungdomsarbeidet i Storsalen, siden høsten 2003. Leirsjef for Kristen Idrettskontakts (KRIK) idrettsfestival for ungdom over 16 år, ARENA 2004 og 2005.

"I'm not really a missionary, see!"

The article deals with the problem of youth, structure and language and is based on field studies in churches in Hong Kong - from where the quote is taken - and Storsalen Church in Oslo. Given that terms like mission and missionary are not associated only with structures of the past, and given that a proper distinction be made between the mission of God (*missio Dei*) and missionary outreach of the church (*missio ecclesiae*) the article demonstrates how young Christians in both contexts may well understand missionary in a way with which they can identify.